शयमास्थितः। अथ लघुपतनको मृगं सम्यक् परिज्ञाय मन्थरकमुवाच। एह्येहि सखे मन्थरक मृगो ऽयं तृषार्तो ऽत्र समागतः सरसि प्रविष्टः। तस्य शब्दो ऽयं न मानुषसम्भवः। तच्छ्रुत्वा मन्थरको देशकालोचित मिदमाह। भो लघुपतनक यथायं मृगो दृश्यते प्रभूतमुद्वहन्नुद्भ्रान्तदृष्टिः। पृष्ठमवलोकयति। तन्न तृषार्त एष। नूनं लुब्धकत्रासितः। ततो ५ ज्ञायतामस्य पृष्ठं लुब्धका आगच्छन्ति न चेति। उक्तं च।

भयत्रस्तो नरः श्वासं प्रभूतं कुरुते मुहुः।
दिशो विलोकयत्येव न स्वास्थ्यं व्रजति क्वचित् ॥१७३॥

तच्छ्रुत्वा चित्राङ्गः प्राह। भो मन्थरक ज्ञातं त्वया सम्यक् मे त्रासकारणं। अहं लुब्धकशरप्रहाराद्दुद्धरितः कृच्छ्रेणात्र समायातः। मम १० यूथं पुनस्तैर्लुब्धकैर्व्यापादितं भविष्यति। तच्छरणागतस्य मम किञ्चिद्दर्शयागम्यं स्थानं दुष्टलुब्धकानां। तदाकर्ण्य मन्थरक आह। भो चित्राङ्ग श्रूयतां नीतिशास्त्रं। उक्तं च।

द्वावुपायाविह प्रोक्तौ विमुक्तौ शत्रुदर्शने।
हस्तयोश्चलनादिको द्वितीयः पादवेगजः ॥१७४॥ १५

तद्गम्यतां शीघ्रं सघनं वनं। यावदद्यापि नागच्छन्ति ते दुरात्मानो लुब्धकाः। अत्रान्तरे लघुपतनकः सत्वरमभ्युपेत्य प्रोवाच। भो मन्थरक गतास्ते लुब्धका स्वगृहोन्मुखाः प्रचुरमृगमांसपिण्डधारिणः। तच्चित्राङ्ग विश्रब्धो जलाद्बहिर्भव। ततस्ते चत्वारो ऽपि मित्रभावमाश्रित्य तस्मिन् सरसि मध्याह्नवेलायां वृक्षच्छायाधस्तात् सुभाषितकथागोष्ठी २० मनुभवन्तः सुखेन कालं नयन्ति स्म। अथवा युक्तमेतदुच्यते।

सुभाषितरसास्वादजातरोमाञ्चकञ्चुकाः।
विनापि कामिनीसङ्गं सुधियः सुखमाप्नुयुः ॥१७५॥
सुभाषितमयैर्द्रव्यैः सङ्ग्रहं न करोति यः।
स तु प्रस्तावयज्ञेषु किं प्रदास्यति दक्षिणां ॥१७६॥ २५